

విద్యుత్ రంగంలో దేశానికే తెలంగణ అదర్సు

- 2030 నాటి విద్యుత్ డిపూండెన్సు
అంచనా వేస్తూ గ్రీన్ ఎన్టీ సాధన బిశగా కృషి
 - పైలెట్ గ్రామాలను ఎంపిక చేసి పూర్తి స్థాయిలో
రైతుల మొట్టార్లకు సాంబార్ పంపు సెట్లు ఏర్పాటు
 - టెయిల్ ఎండ్ ప్రాంతాల సాగునీటి పరిష్కారానికి
పత్రిపాక లిజర్వ్యూర్ నిర్మిస్తాం
 - ఎల్లంపుర్తి భూ నిర్వాసనులకు 18 కోట్ల పరిపోరం అందజేత
 - రాష్ట్ర ఉప ముఖ్యమంత్రి మల్లు భట్టి విక్రమార్జు

పైచరాబడ్

విద్యుత్ రంగంలో దేశానికి ఆర్థర్సంగా తెలుగుణను తీర్చి దిద్దుతామని రాష్ట్ర ఉపముఖ్యమంత్రి మల్లు భద్రీ విక్రమార్కు అన్నారు. శనివారం రాష్ట్ర ఉపముఖ్యమంత్రి మల్లు భద్రీ విక్రమార్కు పెదుపుర్ణి జిల్లా ధర్మారం మండలంలో రాష్ట్ర పట్ - మగురా 3 లో

కెబనెట్ భేటీకి మహార్థం ఖరారు!

- ఈ నెల 20న కేబినెట్ భేటీ.. రేపున్ కార్డ్, ప్రైద్రా అర్దినెన్ను చట్టబడ్డత!
 - రేపున్ కార్డ్లల పంపిణీలో పారదర్శకతను పెంచడానికి మార్పులు చేర్పులు
 - హెల్ప్ కార్డ్లల విషయంలో కూడా మంత్రి మండలి చర్చించనుంది.
 - ఈక ప్రైద్రాకు చట్టబడ్డతను తీసుకురావడానికి అర్దినెన్న ఇచ్చు అంశాలు కేబినెట్ చర్చించనున్నారు

తీసుకోనున్నారు. ఇక, హెల్చ కార్డుల విషయంలో కూడా మంత్రి మండపిల చర్చించనుంది. సాధారణ ప్రజలకు అరోగ్య సేవల విస్తరణను సులభతరం చేయడానికి అరోగ్య కార్డుల పంపిణీపై రాష్ట్ర కేబినెట్ కీలక నిర్ణయం తీసుకోనుంది. ఇక ప్రైంట్రాకు చట్టబడ్డతను తీసుకులావడానికి ఆర్డినేష్చ్ ఇచ్చే అంశాలు కేబినెట్ చర్చించనున్నారు. ప్రైంట్రా ఇప్పటి వరకు 99 జివో ద్వారా మాత్రమే కొనసాగుతుంది.

ప్రార్థి చట్టబద్ధమైనదే

- ప్రాద్రాకు చట్టబధిత కల్పిస్తూ ఆర్ద్రినెన్న రాబోతుంది
 - ప్రాద్రా కమిషనర్ రంగనాథ్..
 - చాలా మంది ప్రాద్రాపై అనేక అసుమానాలు లేవనెత్తున్నారు
 - కొంతమంది కోర్టులను సైతం ఆశ్రయించారు
 - ప్రాద్రాను చట్టబధిం చేసేందుకు తెలంగాణ సర్కార్ పని చేస్తుంది
 - కులభేట్ ప్రాంగిణీకే ఎంచెన్డుకో దీనిని ఇంజెప్షన్ కొనుటకు

గల్వ సంక్లేష బోర్డు విరాళము

- ప్రజా భవనలో జరిగే ప్రజావాణిలో గల్ప బాధితుల కోసం ప్రత్యేక కౌంటర్ ఏర్పాటు
 - మరణించిన గల్ప కార్బూకుల కుటుంబానికి 5 లక్షల ఎక్స్ గ్రేషియా..
 - గల్ప కార్బూక కుటుంబాల పిల్లలకు గురుకులాల్లో సీట్లు
 - రవాణా, బీసీ సంక్లేషమ శాఖ మంత్రి పొన్నం ప్రబాకర్

జ్ఞానవాహి ఇం

- సీఎం యోగి సంచలన వ్యాఖ్యలు
 - నిజానికి అది శివుడి దేవాలయం
 - పరమేశ్వరుడి సన్నిధికి వచ్చే భక్తులు గందరగోళానికి గురవుతున్నారు
 - ఇది జాతీయ ఐక్యత,
సమగ్రతకు కూడా అతిపెద్ద
అడంకిగా పూరింది

ప్రాచరాభాద్

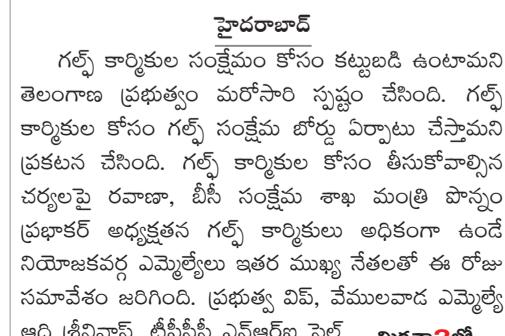
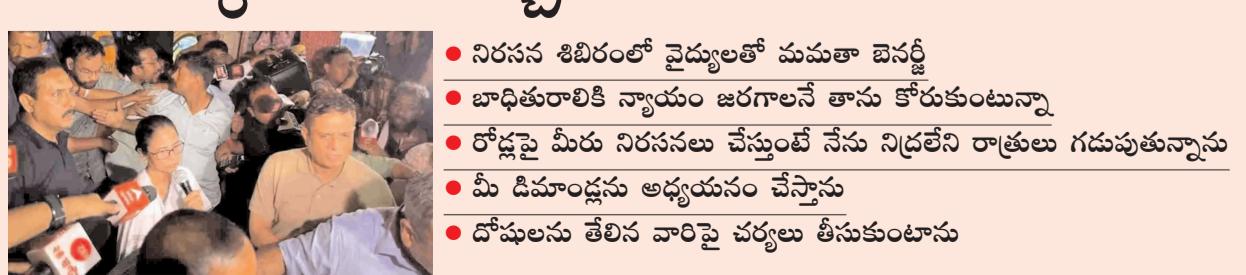
బీఆర్‌వెన్ ఎమ్స్‌లో పాడి కొశిక్ రెడ్డిని హాన్ అరెట్ చేసి, పోలీసులే దాడి చేయించారని ఆ పార్టీ వర్షింగ్ ప్రైసిడెంట్ కేటిఆర్ ఆరోఫించారు. పాడి కొశిక్ రెడ్డిని పరాపర్మించిన అనంతరం కేటిఆర్ మిధియూతో మాట్లాడారు. తొమ్మిదిన్నర నెలలుగా అనమర్చుడి జీవస్యాత్రలు రేవంత్ కూడా ఉన్నాయి. కొన్కణికా కూడా లేదని వివరించారు. 100 కేటిఆర్ అను

- చేతగాని నీవం రేపంత వల్లే ఇరంతా?
- పాడి కొశిక్ రెడ్డిని పోను అర్టై చేసి, పాలీసులే దాడి చేయించారు
- దాడి సమయంలో విధుల్లో ఉన్న పాశలీసులను సస్పెండ్ చేయాలి
- జిల్లాఎస్ వర్ల్యూఏస్ ప్రైసిడెంట్ కేబిలర్ డిమాండ్
- ఆ అధికారులను సస్పెండ్ చేస్తారో, తొలగిస్తారో...
- దమిష్టుంటే రేపంత రెడ్డి లి నిర్మయం తీసుకొవాలి: కేబిలర్
- అదర్న్ నగర్లో 75 ఇళ్లను కూళ్లోకారని మండిపాటు
- పేద ప్రజల కడుపు కొట్టుడానికి ముఖ్యమంచి అయ్యావా? అని నిలదీత
- దేవంక్ గెరి పోలునుాగు ఇంగ్లీస్ కడుపు కిరువురునా గ్రాని అగ్రంగా

గ్రాంటీలు అమలు చేస్తామని, రెండు లక్షల రుణమాఫీ అని చెప్పి, రెండు లక్షల ఉద్యోగాలు అని చెప్పి అన్ని వర్ధాలను నేవంతి రెడ్డి మౌసం చేశారని కెట్టిఅర్చ అన్నారు. ముఖ్యమంత్రి స్వయంగా ఎమ్మెల్యేల ఇంబీకి చేరి, కాళ్ల పట్టకొని మరి కండువాలు కప్పుతాడని కేటీఅర్చ విమర్శించారు. పది మంది ఎమ్మెల్యేలు పోయారు, ఇంకా వస్తారు అని కాంగ్రెస్ మంత్రులు వుంచి ఒడ్డుకొని ఉన్నారు.

అక్కగా వద్ద, నీఎంగా కాదు..

- నిరసన శివరంలో వైష్ణవతో మమతా బెనర్జీ
 - బాధితురాలికి న్యాయం జరగాలనే తాను కోరుకుంటున్నా
 - రోడ్డపై మీరు నిరసనలు చేస్తుంటే నేను నిద్రలేని రాత్రులు గడుపుతున్నాను
 - మీ డిహాండ్సను అధ్యయనం చేస్తాను
 - కోసం కోసం కోసం — ఏడై కోసం కోసం కోసం

సంప్రదక్తియం

పతనం అంచున ప్రజాసాధ్యమ్యం!

ప్రజల చేత, ప్రజల కొరకు, ప్రజలే ఎన్నుకోనే ప్రభుత్వ విధానాన్ని (డెమక్రటీకల్ రజ్య్) - బై ది పీపుల్, ఫర్ ది పీపుల్, ఆఫ్ ది పీపుల్) ప్రజాస్వామ్యంగా నిర్వచిస్తాం. ప్రజాస్వామ్యమే విశ్వ శాంతికి, సమనమాజ స్థాపనకు పట్టు కొమ్మగా పని చేస్తుందని ప్రపంచ దేశాలతో పాటు ఐరాన కూడా నమ్మింది. దీనిని దృష్టిలో పెట్టుకొని 08 నవంబర్ 2007న జరిగిన ఐక్యరాజ్యసమితి సర్వసభ్య సమావేశంలో తీసుకున్న తీర్మానం ప్రకారం 20వ ‘తొలి ప్రజాస్వామ్య పరిరక్షణ సదస్య’కు గుర్తుగా 2008 నుంచి ప్రతి ఏట 15 సెప్టెంబర్న ప్రపంచ దేశాలు “అంతర్జాతీయ ప్రజాస్వామ్య దినోత్సవం (ఇంటర్నేషనల్ దే ఆఫ్ డెమక్రసీ)” పాటించడం ఆనవాయితీగా మారింది. ప్రజాస్వామ్య విలువలను పాటించిన దేశాల్లోనే శాంతి నెలకొని ఉందని, ప్రపంచ శాంతి గొడుగు నీడన మాత్రమే విశ్వ మానవాళి సురక్షితంగా మనగలుగుతుందని ఐరాన నమ్మడమే కాకుండా ప్రజాస్వామ్య పునరుద్దరణ, నూతనంగా ప్రజాస్వామ్యాలను నెలకొల్పడం జరగాలని గట్టిగా ప్రచారం చేయడానికి అంతర్జాతీయ ప్రజాస్వామ్య దినోత్సవ వేదికలు ఉపయోగపడాలని భావిస్తున్నది. ప్రజాస్వామ్య విలువలను అవగాహన పరచడానికి ఐరాన ప్రధాన కార్యాలయంతో పాటు పలు దేశాల్లో సదస్యులు, చర్చలు, సమావేశాలు, సామాజిక మార్యామాల ద్వారా ప్రచారాలు చేయడం జరుగుతున్నాయి. ప్రజాస్వామ్యానికి, మానవ హక్కులకు విడదీయరాని సంబంధం ఉన్నది. ప్రజాస్వామ్యం నీడన సంపూర్ణ స్వేచ్ఛ, తమకు నచ్చిన పాలకులను ఓటు అనే ఆయుధంతో ఎన్నుకోవడం, నిస్స్వాఖ్యిక ప్రజాపాలన, అనమానతల తొలిగింపు, సమన్యాయం, సమ గౌరవం, శాంతియత సహజీవనం లాంటి ఉత్తమ ఘలాలు ప్రతి ఒక్కరికి లభిస్తాయి. ప్రజాస్వామ్యం కొరవడితే రాక్షస పాలన బుసకొడుతూ, మానవ హక్కులు మంటగలుస్తాయి. ప్రజాస్వామ్యం ఓ నది వలె

ప్రపణిస్తూ, వలు సుడులు/ఎత్తు పల్లలు/వంకలు దాటుతూ చివరకు ప్రశాంత ప్రజా సంక్షేప మహాసాగరంలోనే కలుస్తుంది. దేశవాసులు తమ ప్రభుత్వాలను ఎంపిక చేసుకోవడం, తమ సంక్షేపానికి తామే దారులు వేసుకోవడం జరుగుతుంది. బాధ్యతతో కూడిన స్వేచ్ఛను అందించేదే అనలైన ప్రజాస్వామ్యం అనబడుతుంది. ప్రపంచ దేశాల్లోనే అతి పెద్ద ప్రజాస్వామ్య దేశంగా భారతం విశ్వ మానవాల్లికి ఉండాపరణగా సగర్యంగా నిఖిలస్తున్నది. అత్యధిక ఓటర్లు తమ పాలకులను స్వేచ్ఛగా ఎన్నుకోవడానికి ఓటు హక్కు కల్పించబడింది. ప్రజాస్వామ్య విలువల పతనం, అవినీతి, బంధువ్రీతి, లంచగొండితనం, ఓటర్ల బలహీనతలను ఆసరాగా తీసుకొని ఓటును కొనుకోవడం లాంటి అవాంఘనీయ సంఘటనలు జరుగుతున్నప్పటికీ భారతంలో ప్రజాస్వామ్యం సాఫీగానే కొనసాగుతున్నది. ఇందియాలో బహుపార్టీల ఎన్నికల వ్యవస్థ, ఎన్నికల రూపంలో అధికారాల బదిలీతో నూతన ప్రభుత్వాల స్థాపన, పత్రికగా స్వేచ్ఛ, స్వతంత్ర న్యాయ వ్యవస్థ, రాజ్యంగ విలువతో ప్రజా రక్షణ, సమాఖ్య భావనలు లాంటి ఉత్తమ లక్షణాలతో ప్రజాస్వామ్యం నెలకొని ఉన్నది. ‘వి-డెమ్ డెమక్షన్ నివేదిక - 2023’ ప్రకారం ఎలక్షోర్ల డెమక్షన్ ఇండెక్స్‌లో ఇందియా 108వ స్థానంలో ఉండడం విచారకరం. ఈ సూచిక ప్రకారం డెన్యూర్చు స్థిరైన, నార్స్, స్పీటర్లాండ్, ఇస్టోనియా, బెల్లియమ్, ఐర్లాండ్, కోస్ట్ రికా, ఫిన్లాండ్ దేశాసలు తొలి 10 స్థానాల్లో నిలిచాయి. ఎకానమిస్ట్ నివేదిక ప్రకారం అత్యుత్తమ ప్రజాస్వామ్య సూచిక కలిగిన దేశాలుగా నార్స్, న్యాజిలాండ్, ఫిన్లాండ్, స్థిరైన, ఐన్లాండ్, డెన్యూర్చు ఐర్లాండ్, హైవాన్, ఆస్ట్రేలియా, స్పీటర్లాండ్, యురూగ్స్, జర్జీనీలు తొలి 10 స్థానాల్లో నిలిచాయి. డెమక్షన్ ఇండెక్స్ జాబితాలోని 166 దేశాల్లో ఇందియాకు 46వ స్థానం దక్కడం జరిగింది. ‘ప్రపంచ సంతోష సూచిక-2023’లో భారతానికి 126వ స్థానం దక్కడం, ‘ఎకానమిక్ ట్రీడమ్ సూచిక-2023’లో 131వ స్థానంలో నిలపడం ప్రజాస్వామ్య దేశంగా మనకు కొంత అసంతృప్తికి కారణం అవుతున్నది. ప్రపంచంలోనే అతి పెద్ద ప్రజాస్వామ్య దేశంగా నిలుస్తున్న భారతంలో వలు సవాళ్ళు ప్రజాస్వామ్య విలువలను వలుచబరుస్తున్నాయి. ప్రభుత్వాల అనమర్థ పాలనలు, బలహీన పడిన వ్యవస్థలు, కనీస వసతుల లేచి, అనమర్థ ప్రజా పంపిణీ వ్యవస్థలు, అవినీతి, లంచగొండితనం, అనమర్థ పాలకులు, అసాంఘిక శక్తుల అరాచకాలు, సామాజిక/ఆర్థిక అనమానతల పెరుగుదల, కులాల కుంపట్లు, మతాల మంటలు, ఓటు బ్యాంకు రాష్ట్రస్ కీడలు, అధికార దుర్యినియోగాలు, జవాబుదారీతనం కొరవడడం, రాజకీయ అస్థిరతలు, నిర్ణయాధికారాల్లో మందగమనం, పేదరిక సంక్షేభం, అశ్రిత పక్షపాతాలు, సత్వర న్యాయం దొరకక్షపోవడం, వారసత్వ రాజకీయాలు, రాజ్యంగం పట్ల నిరాదరణలు, అవిద్య/నిరక్షరాస్యత లాంటివి ప్రజాస్వామ్యనికి పట్టిన చెదలుగా భావించాలి. నేడు భారతానికి బలం, బలహీనత కూడా ప్రజాస్వామ్యమే అవుతున్నది. ప్రజాస్వామ్య విలువలను ధన/కండ బలంతో తూట్లు పొడవడం సర్వసాధారణం అయ్యంది. యువ భారతంలో నెలకొన్న నిరుద్యోగ సమస్య కూడా ప్రజాస్వామ్య పరిరక్షకు విఫూతంగా నిలుస్తున్నది. పేదరికం, నిరక్షరాస్యత పెరిగితే ప్రజాస్వామ్య గొడుగుకు చిల్లలు పడడం పెరుగుతున్నది. భారత లిభితపూర్వుక రాజ్యంగానికి తూట్లు పొడిచే గుంట నక్కలు రాజ్యమేలడానికి ప్రయత్నిస్తున్నాయి, కొంత వరకు సఫలం కూడా అవుతున్నాయి. నేటి డిజిటల్ యుగ భారతంలో యువ సైపణ్య శక్తిని ఏకీకృతం చేస్తూ, ఓటుతోనే సురాజ్య పాలనలకు జవాబు చెబుతూ, అక్రమార్గుల గుండెల్లో భయాన్ని పుట్టిస్తూ, మనదైన ప్రజాస్వామ్య విలువలను పునరుద్ధరణ చేద్దాం. ప్రజాస్వామ్య భరతమాత కోవెలలో 140కి పైగా భారతీయులు శాంతి సహాయాలతో జీవిస్తా ప్రపంచానికి సంతోష శాంతి కపోతాన్ని పరిచయం చేద్దాం.

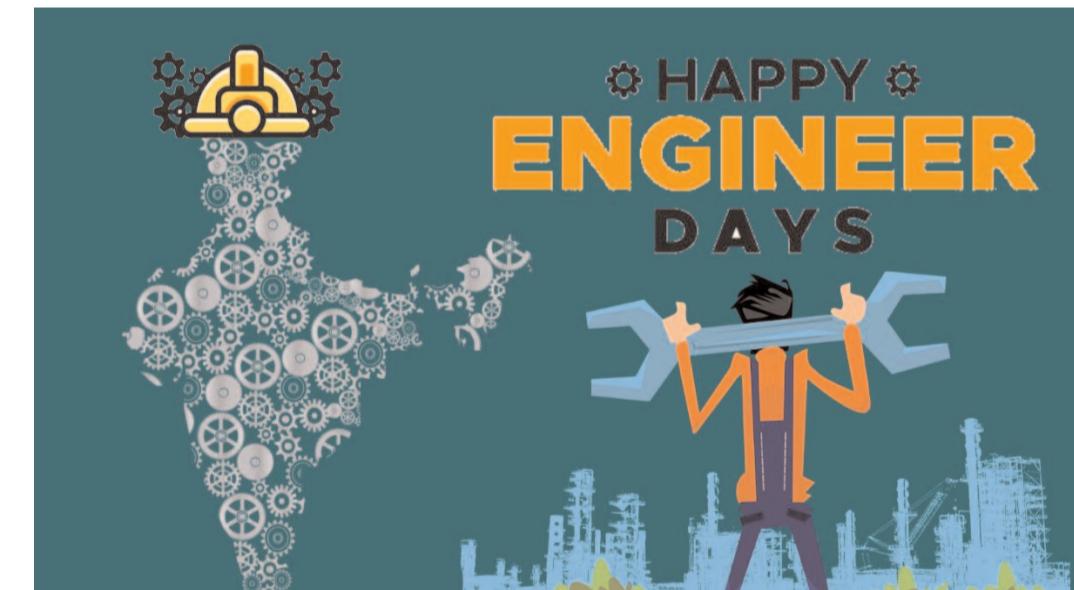
తొలి తెలుగు టాక్సీ చిత్రానికి 93 ఏళ్ళ

తెలుగు తొలి టాకీ చిత్రం భక్త ప్రహ్లద విడుదలై తొమ్మిది దశాబ్దాలు అయింది. తెలుగునాట పోరాటిక నాటకాల ప్రభావం ఎక్కువగా ఉండటంతో సురభి బృందం ప్రదర్శిస్తున్న ‘భక్తప్రహ్లద’ నాటక బృందంతో 1931లో తొలి టాకీ చిత్రంగా నిర్మించారు. హిందీలో తొలి టాకీ ‘అలం ఆరా’ అర్ధపీర్త ఇరానీ తీశారు. ఆయనకు తెలుగులో, తమిళంలోనూ కూడా చిత్రాలు నిర్మించాలని కోరిక కలిగింది. పౌచ్.ఎమ్.రెడ్డి తెలుగువాడు గనక తెలుగు ‘భక్తప్రహ్లద’ను, తమిళ ‘కాళిదాసు’ని ఆయనకు అప్పగించారు. ధర్మవరం రామకృష్ణమాచార్యులు రచించిన “భక్త ప్రహ్లద” నాటకాన్ని సురభి నాటక సమాజం వారు వేస్తుండేవారు. ఆ నాటక సమాజం వారిని బొంచాయి పిలిపించి, వారితో చ్చించి, సినిమా ప్రణాళిక సిద్ధం చేసుకున్నారు. ‘భక్త ప్రహ్లద’ చిత్రం పౌచ్.ఎం. రెడ్డి దర్జకత్వంలో, వల్లురు వెంకటసుబ్బారావు హిరణ్య కశిపుడిగా నటించారు. తర్వాత ఈయన ‘మునివల్లె సుబ్బయ్య’గా పిలవబడ్డారు. సురభి సమాజంలో అత్యధిక పారితోషికం తీసుకునే వి.వి. సుబ్బారావు పౌచ్.ఎం. రెడ్డి హిరణ్యకశిపునిగా నటించేందుకు ఒప్పించారు. ఆనాటి రంసుల ప్రముఖుడు పి.ఎస్.ఆర్. ఆంజనేయులు ఈ చిత్రం రూపకల్పనలో సహకరించారు. అలాగే ‘భక్త ప్రహ్లద’ చిత్రంలో లీలాపతి పాత్రను అనువజ్ఞాలైన సురభి కమలాభాయి పోషించారు. తెలుగు తెర తొలి కథానాయికగా కమలాభాయి ఎంతో గుర్తింపు తెచ్చు కున్నారు. తైలీల్ పాత్రను సురభి కళాకారులైన రాములమ్మ, రంగారావుల ఏకెక సంతాపమైన మాస్టర్ కృష్ణరావు పోషించారు. కృష్ణరావుకు ఇదే తొలి, చివరి సినిమా కూడా. ఇంద్రునిగా దొరస్సుమి నాయుడు, బ్రహ్మగాను, చండామార్పుల్లో ఒకనిగానూ చిత్రపు నరసింహారవు నటించారు. ప్రపాదుని సహాయాయి అయిన ఓ మొద్దబ్యాయిగా తర్వాతి కాలంలో దర్శకునిగా మారిన ఎల్.వి.ప్రసాద్ నటించారు. ఎల్.వి.ప్రసాద్ మొట్టమొదటి తమిళ టాకీ కాళిదాసులో కూడా నటించారు. పౌచ్.ఆర్.పద్మనాభశాస్త్రి, సంగీతంచీ చండాల కేశవదాసు, గీత రచన... గోవర్ణ భాయి పటీల్, ఛాయాగ్రహణం...భారత్ మాఫి టోన్, నిర్మాణ సంస్థగా 108 నిమిషాల నిడివి గల చిత్రం సెప్పెంబర్

15, 1931న విడుదల అయింది. ఆ రోజులలో నటీనటులంతా దాదాపు 20 గంటలు పనిచేస్తుండగావారు. రోజు మొత్తం మీద ఏ మూడు నాలుగు గంటలో వారికి విశ్రాంతి దొరికేది. కమలాభాయి ఆవిత్రంలో నటించడా నికి ముందు మాట్లాడుకున్న పారితోషికం (500) రూపాయలు కాగా, అవి అమె ఖర్చులకే అక్కడ సిరిపో యాయి. ఆవిడ అవస్థ చూసి చిత్ర నిర్మాత కమలాభాయికి ప్రత్యేకంగా వెయ్యి నూట పదపోర్లు, తెలు ఖర్చులు జిచ్చి పంపించారు. బిరజినల్ భక్త ప్రహోద నాటకం లోని పదాలు, పాటలు ఉపయోగించు కోవడమే కాకుండా చందాల కేశవదాసు ఈ చిత్రం కోసం పాటలను, దర్శకులు హెచ్.ఎం. రెడ్డి ప్రత్యేకంగా రాయించారు. ‘పరితాప భారంబు భరియింప తగునా, తనయా ఇటులను తగదుర పలుక’ పాటలను కమలాభాయి పైన, ‘భీకరమగు నా ప్రతాపంబునకు భీతిలేక అటు చూసేదవా’ అనే పాటను వల్లారు వెంకట సుబ్బారావుపై చిత్రీకరించారు. ఈ పాటలను రాసిన చందాల కేశవదాసు హౌలి గీత రచయితగా తెలుగు చలన చరిత్రలో స్థానం సంపాదించు కున్నారు. అలా నిర్మిత మైన భక్తప్రహోద హౌలి తెలుగు టాకీ చిత్రం సెప్టెంబర్ 15, 1931న విడుదలైనది. అప్పుడు చిత్ర నిర్మాత వ్యయం 20వేల రూపాయలు. చిత్రం సంపూర్ణ విజయవంత మయ్యింది. 1942 లో కూడా ఇదే పేరుతో తెలుగులో సినిమాల వచ్చింది. 1942 లో శోభనాచల ప్రొడక్షన్స్ వారు చిత్రపు నారాయణరావు దర్శకత్వంలో ఈ సినిమాను నిర్మించారు. అది తెలుగులో వచ్చిన రెండవ చిత్రం. మరింత ఆధునిక సొంకేషిక విలువలతో కూడుకుని ఉంది. వేమూరి గగ్గయ్య, గరికపాటి వరలచ్చి, రాజేశ్వరి, నారాయణ రావులు ప్రధాన పాత్రలు పోషించారు. భక్త ప్రహోద 1967 లో చిత్రపు నారాయణ మూర్తి దర్శకత్వంలో వచ్చిన మూడవ సినిమాలో హిరణ్య కళిపుడిగా ఎన్.వి. రంగారావు, ప్రహోదుడిగా రోజారమణి, ప్రహోదుడి తల్లిగా అంజలీ దేవి నటించారు.

ఇంజినీర్స్‌కు నువ్వుల్లి ప్రదాన

నేడు మన దేశం సుఖిక్షంగా పంట, పొలాలతో... వరద మంపులేని ప్రాంతాలతో తులతూగడానికి కారణం ఓ మహామనిషి కృషి డెళ్లకు డెళ్లనే తన గర్జుంలో కలిపేసుకునే ఉగ్ర గంగను అపిన మహా శక్తివంతు దాయన. ఏదుకొండల వాడా... ఎక్కడున్నావయ్య. అంటూ అలసిసాలసిన భక్తునికి వేంకటేశుని పాదాల చెంతకు వెళ్లి అతి తేలికైన దారిని చూపించిన మహామేధావి. ఆయనే సుప్రసిద్ధ ఇంజనీర్, పండితుడు, ప్రముఖ అధికారి, మోక్కగుండం విశ్వేశ్వరయ్య. మూడు దశాబ్దాల క్రితం మోక్కగుండం నుంచి ఆయన కుటుంబికులు మైసూరుకు వలన పోయినా, వారి జన్మస్థలి నామధేయ మైన మోక్కగుండం మాత్రం వారి వెన్నుంటే వెళ్లి, మోక్కగుండం వారి ఇంటిపేరు అయింది. మోక్కగుండం గౌరవార్థం, ఆయన పట్టిన రోజుని ఇంజనీర్ దినోత్సవముగా జరుపుతారు. మోక్క గుండం విశ్వేశ్వరయ్య (సెప్టెంబర్ 15, 1861 ల ఏప్రిల్ 12, 1962), గొప్ప ఇంజనీరు, పండితుడు, రాజనీతిజ్ఞుడు. 1912 నుండి 1919 వరకు మైసూర్ దివాన్ గా పనిచేశారు. 1955లో ఆయనకు భారత దేశపు అత్యస్మర్త పురస్కారమైన “భూరతరత్న” లభించింది. ప్రజలకు చేసిన శేషాంకు గూర్చా తీర్మానికి మహాతమం తప్పను “లుదురు కీర్తి” ఔరి

ఎటువంటి హని తల పెట్టుకుండా చూడటంలో ఈ ఘడ్డ కిట్టు ఎంతగానే ఉపయోగ పడ్డాయి. 1908లో మూసి నదికి వరద రావడంతో ప్రైదరాబాద్ నగరం ప్రమాదంలో చిక్కు కోగా ప్రైదరాబాద్ ను వరద ముఖ్య నుంచి రళ్ళిచేయుకు అప్పటి నిజం నవాబు, విశేష్యర్యాను ఆప్పనించి పరిష్కారం వెతకాలని కోరటంతో పటిష్టమైన నగర మురుగునీలి పారుదల పథకాన్ని రూపొందించారు. ఆ మూసి పై రిజర్వ్యాయర్ నిర్మాణంలో ప్రైదరాబాద్ నగరానికి వరద ప్రమాదం తప్పింది. విశాఖ పట్టం రేవును సముద్రపు కేత నుండి రక్షించే వ్యవస్థను రూపొందించడం లోనూ విశేష్యర్యా పాత ఉంది. ఆయన నలపో మేరకే గండిపేట్, హిమాయత్ సాగర్ జంట జలాశయాలను నిర్మించారు. మూసి నుంచి తరలివచ్చే వరదకు అక్కడే అడ్డుకట్ట పడింది. ఈ జలాశయాల్లో నిల్వచేసిన నీళ్ళే ప్రైదరాబాదిల దాహచ్చిని తీరుస్తున్నాయి. 1911లో కంపేనియన్ ఆఫ్ ది ఆర్డర్ ఆఫ్ ఇండియన్ ఎంపైర్ గా నియమితుడయ్యాడు. 1927-1955 వరకు బాటూ స్టీల్ బోర్డ్ ఆఫ్ డైరెక్టర్ గా సేవలందించారు. భారత దేశానికి స్వాతంత్యం వచ్చాక 1955లో భారత దేశపు అత్యస్తుత పురస్కారం భారతరత్న ప్రధానం చేశారు. లండన్ లోని ఇంటర్వెషన్ లోని ఇండియన్ ఇప్పిటూయ్ ఆఫ్ సివిల్ ఇంజనీర్ గా బెంగుళూరు లోని ఇండియన్ ఇప్పిటూయ్ ఆఫ్ పైన్ అతనుకు గౌరవ సభ్యత్వం, భారతదేశం లోని ఎనిమిది విశ్వ విద్యాలయాలు గౌరవ డాక్టరేట్లతో సత్కరించాయి. నిండు నూరేళ్ళ జీవించిన విశేష్యర్యా... 1962 ఏప్రిల్ 14న ఆయన తుదిశ్శాసు విడిచారు. ఆయన పేరు మీద భారతదేశ మంత్రా ఎన్నో విద్యా సంస్థలన్నాయి. విశేష్యర్యాకు విద్యారంగం, ఇంజనీరింగ్ తదితర రంగాలలో విశేషమైన గుర్తింపు లభించింది. ఆయన జన్మశతి సంపత్తిరంగో బెంగుళూరులో విశేష్యర్యా పారిక్రామిక, సాంకేతిక ప్రదర్శనశాల నెలకోలు బడింది. భారత దేశంలోనే అతిపెద్దదైన కృష్ణ నదిపై నిర్మించిన “కృష్ణరాజ సాగర్” నిర్మాణ సమయంలో భీఫ్ ఇంజనీర్గా పనిచేశారు. దేశంలో చాలా ద్వామలు నిర్మించారు. ఆయన స్వస్థలంలో విశేష్యర్యా మొమారియల్ ట్రస్ట్ వారు ఒక స్వారక చిహ్నాన్ని నిర్మించారు.

ఇంద్రులో అతను నాథించిన పతకాలు, బిరుదులు, అతను వాడిన కళ్ళద్వారాలు, కప్పులు, వెబ్ స్టర్ డిక్షనరీ, అతను విజిబీంగ్ కార్డును ముద్దించే పరికరం లాంటి వపువులు ప్రదర్శనకు ఉంచారు. తాను నన్నియు సిద్ధాంతానికి కట్టుబడి జాతి గర్యాచే ఎన్నో సాంకేతిక కట్టాలు అందించిన సర్ విశేష్యర్యా ప్రతి ఇంజనీర్కు స్వార్థాత, ఆ స్వార్థ తేనే శాప్ సాంకేతిక, నిర్మాణ, రవాణా రంగాల్లో పూర్ణభాగించి సాధిసోంది. ఏదాడికి లక్షల మంది ఇంజనీర్లు తయారవు తున్నారు. అయి విభాగాల్లో శిక్షణ ఇప్పాడానికి పలు యూనివర్సిటీలు సేవలు అందిస్తున్నాయి. తల్లి దండులు తమ పిల్లలు వైద్యుడు, ఇంజనీరు కావాలని ఆకాంక్షిస్తున్నారు. ఇంతలీ ప్రాచుర్యం కలిగిన ఈ విద్య కోసం పోటీ పడి చదువు తున్నారు. ఇంజనీరింగ్ సీట్ల కోసం విద్యార్థులు అపో రాత్రులు కష్టపడు తున్నారు. ఇంజనీరింగ్ విద్య పూర్తికాక ముందే నేడు స్పు, విదేశీ కంపెనీల క్యాప్సన్ ఎంపికల పేరుతో ఉద్యోగాల్లోకి తీసుకుంటున్నారు. వేల నుంచి లక్షల వరకు వేతనాల చెల్లిస్తున్నారు. గతంలో ఎంతో ఆదరణ చూరగొన్న సివిల్ ఇంజనీరింగ్ ప్రభత్వ రంగంలో అవిసీతిలో కూరుకు పోయిందనే ఆరోపణలన్నాయి. ఇదే ప్రయాచేటు సెకార్లో ప్రతిథలో కూడిన కాసుల గల గలల కొలమానంగా మారింది. ప్రభత్వ ఆధినంలో ఆభిపూర్ణిలో భాగంగా వేసిన రోడ్లు, కట్టిన భవనాలు, నిర్మించిన చెరువులు, ప్రాజెక్టులు, వేసిన పైపుల్లన్న కూలిపోవడం, తెగిపోవడం, గటిపోవడం గమనిస్తూనే ఉన్నాం. కారణాలు ఏమైనప్పిలీకి నాణ్యతకు ప్రతిథ తోడు కాకపోవడమే అని నిపుణులు అంటున్నారు. నాణ్యతకు రాజకీయం, అవిసీతి అడ్డగా నిలుస్తున్నాయని పలువురు అభిప్రాయ పడుతున్నారు. ఇంజనీరింగ్ రంగ పితామహులు మోక్షగుండం విశేష్యర్యా పట్టిన రోజున జరుపుకునే ఇంజనీర్ దే సందర్భంగా స్థానాత్మకమైన వ్యత్తి వైపుణ్యాలతో పరిమతమైన వసరుల తోనే నాణ్యమైన వసులు నిర్వహించి మోక్షగుండం విశేష్యర్యా, సర్ ఆర్డర్ కాటుల వలే ప్రజల మదిలో చిరకాలం నిలిచి పోయేందుకు ప్రతీ ఇంజనీర్ కృష్ణి చేయాల్చిన అవసరం అనివార్యంగా ఉంది.

